

SXEDIO.50C

4.3.1915: ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΖΗΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΓΑΛΛΙΑ ΝΑ ΕΠΙΤΡΕΨΟΥΝ ΣΕ ΜΙΑ ΜΕΡΑΡΧΙΑ **10.000** ΚΥΠΡΙΩΝ ΝΑ ΠΟΛΕΜΗΣΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ Α ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ.

Όταν ξέσπασε ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος (Αυγούστος **1914**) η Κύπρος ως βρετανική αποικία βρέθηκε αμέσως στο πλευρό των Βρετανών συμμάχων.

Ο Αρμοστής της Κύπρου αγγέλλοντας την έναρξη του πολέμου απαγόρευσε αρχικά στους Κυπρίους, που μπορούσαν να υπηρετήσουν στο στρατό, στις **5** Αυγούστου **1914**, ταυτόχρονα με την εισβολή το Βέλγιο, να φύγουν από την Κύπρο.

Ταυτόχρονα ο αρμοστής κήρυξε τον στρατιωτικό νόμο στο νησί, επιστράτευσε τα πάντα, ακόμα και τις μούλες και όλα τα ζώα των Κυπρίων κι έτσι ολόκληρη η Κύπρος τέθηκε στην υπηρεσία της Αυτής Μεγαλειότητας.

Αργότερα, σαν η Τουρκία μπήκε στον πόλεμο στο πλευρό των Αυστρογγαρών (Οκτώβρης **1915**) κατάγγειλε τη συμφωνία της με την Τουρκία και προσάρτησε την Κύπρο ως αποικία της

Αρχικά η Αγγλία και η Γαλλία αρνήθηκαν στους Κυπρίους (κυρίως Έλληνες) να υπηρετήσουν στις τάξεις των δυνάμεων τους, λόγω της κατάστασης που είχε δημιουργηθεί στην Κύπρο από την προσάρτηση της στη βρετανική αυτοκρατορία, αλλά αργότερα τους δέχθηκαν.

Η Κύπρος γενικά πρόσφερε **15.000** εθελοντές που πολέμησαν στο πλευρό των βρετανών και των συμμάχων τους στη Γαλλία και το Μακεδονικό Μέτωπο στην Ελλάδα.

Επικεφαλής της προσπάθειας των Κυπρίων να πολεμήσουν ως εθελοντές στο Β Παγκόσμιο Πόλεμο αναφέρεται ο Ν. Φυσεντζίδης, ο οποίος στις **4** Μαρτίου **1915** έγραφε σε επιστολή του προς τον υπουργό Στρατιωτικών της Βρετανίας Στρατάρχη Λόρδο

Κίτσηνερ, σύμφωνα με έρευνα που διενήγησε η εφημερίδα " Ταχυδρόμος" της Αιγύπτου και αναδημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "Ελευθερία" της Λευκωσίας στις **26.2.1941**, μετά την έναρξη του Β Παγκοσμίου Πολέμου:

"Μυλόρδε,

Εχω την τιμήν να υποβάλω εις την έγκρισιν της υμετέρας ευγενείας τα ακόλουθα:

Η υπέρ των δικαίων και της ελευθερίας των καταδυναστευομένων λαών και εθνών υπόθεσις ην παρά το πλευρόν των συμμάχων αυτής ανέλαβε να υπερασπίση η Μεγάλη Βρετανία, εδόνησε τας ευγενεστέρας χορδάς της καρδιάς πάντων των πεπολιτισμένων λαών.

Άπας ο ελληνισμός της Κύπρου ιδία δε η ανδρεία νεότης αυτού, διαπύρως επιθυμεί, όπως απέλθη και αποδείξη επί των πεδίων των μαχών και παρά το πλευρόν των ενδόξων στρατιωτών σας και των της ευγενούς Γαλλίας, ότι γνωρίζει να μάχεται και να αποθνήσκη υπέρ της ελευθερίας των λαών.

Σώμα Κυπρίων εθελοντών, εκ δέκα χιλιάδων περίπου ανδρών, το πλείστον εθελοντών των Βαλκανικών πολέμων, είναι έτοιμον να απέλθη αμέσως υπό τας διαταγάς μου εις το μέτωπον, δεν αναμένει δε ή την μεταφοράν αυτού. Η Κύπρος ήτις είχε την τιμήν να γνωρίση προσωπικώς την Υ. Ε ελπίζει ότι θα ίδη πραγματοποιουμένην την ευχήν αυτής.

(Μεταγλώττιση)

"Μυλόρδε,

Εχω την τιμή να υποβάλω στην έγκριση της ευγενείας σας τα ακόλουθα:

"Η υπόθεση υπέρ των δικαίων και της ελευθερίας των καταδυναστευομένων λαών και εθνών την οποίαν ανέλαβε να υπερασπίσει παρά το πλευρό των συμμάχων της η Μεγάλη Βρετανία, δόνησε τις ευγενέστερες χορδές της καρδιάς όλων των πολιτισμένων λαών.

Ολόκληρος ο ελληνισμός της Κύπρου ιδιαίτερα δε η ανδρεία νεότητα του επιθυμεί φλογερά όπως

απέλθει και αποδείξει στα πεδία των μαχών και παρά το πλευρό των ένδοξων στρατιωτών σας και εκείνων της ευγενούς Γαλλίας, ότι γνωρίζει να μάχεται και να αποθνήσκει υπέρ της ελευθερίας των λαών.

Σώμα Κυπρίων εθελοντών, από δέκα χιλιάδες περίπου άνδρες, το περισσότερο αποτελούμενο από εθελοντές των Βαλκανικών πολέμων, είναι έτοιμο να απέλθει αμέσως υπό τις διαταγές μου στο μέτωπο, δεν αναμένει δε παρά τη μεταφορά του. Η Κύπρος η οποία είχε την τιμή να γνωρίσει προσωπικά την Εξοχότητά σας ελπίζει ότι θα δει πραγματοποιούμενη την ευχή της".

Επιστολή με παρόμοιο περιεχόμενο απέστειλε ο Ν. Φυσεντζίδης και προς τον πρεσβευτή της Γαλλίας στην Αίγυπτο, κ Ντεφράνς:

" Εξοχώτατε,

Αφ' ης ημέρας η Γαλλία έσυρε το ξίφος κατά του επιδρομέως προς υπεράσπισιν του δικαίου, πάντες οι πεπολιτισμένοι λαοί έστρεψαν το όμμα προς αυτήν, διότι τα συμφέροντα της ανθρωπότητας είναι συναφή προς τα ιδικά της.

Σώμα μιας περίπου μεραρχίας κυπρίων μαχητών το πλείστον των Βαλκανικών πολέμων, αναμένει την στιγμήν να πολεμήσει εις το Δυτικόν Μέτωπον, παρά το πλευρόν των γαλλικών και βρετανικών στρατευμάτων, εξαιτείται δ' όπως διά της υμετέρας ευγενούς επεμβάσεως, παρά τη Κυβερνήσει της γαλλικής Δημοκρατίας, τύχη της τιμής αυτής.

Αναμένων ευμενή απάντησιν
Διατελώ

(Μεταγλώττιση)

" Εξοχότατε,

Από την ημέρα που η Γαλλία έσυρε το ξίφος κατά του επιδρομέα προς υπεράσπιση του δικαίου, όλοι οι πολιτισμένοι λαοί έστρεψαν τα μάτια τους προς αυτήν, διότι τα συμφέροντα της ανθρωπότητας είναι

συναφή προς τα δικά της.

Σώμα μιας περίπου μεραρχίας κυπρίων μαχητών οι περισσότεροι των Βαλκανικών πολέμων, αναμένει τη στιγμή να πολεμήσει στο Δυτικό Μέτωπο, παρά το πλευρό των γαλλικών και βρετανικών στρατευμάτων, εξαιτείται δε όπως με τη δική σας ευγενή επέμβαση, στην Κυβέρνηση της γαλλικής Δημοκρατίας, τύχει της τιμής αυτής.

Αναμένοντας ευμενή απάντηση
Διατελώ

Στην Κύπρο όμως μέχρι να φθάσει η απάντηση της Βρετανίας και της Γαλλίας στην προσφορά των Κυπρίων εθελοντών συνεχίζονταν οι διαβουλεύσεις και οι προετοιμασίες του Κυπριακού Εκστρατευτικού Σώματος.

Σύμφωνα με τον " Ταχυδρόμο " του Καΐρου " εν ιδιαιτέρα συνεντεύξει μετά του μεγάλου αρμοστού, εν η παρευρίσκετο και ο κ. Θεοφάνης Θεοδότου, βουλευτής και μέλος του Εκτελεστικού, διεξήχθη μακρά και εκτενής λεπτομερής συζήτησις καθ' ην εκανονίσθη και το ζήτημα υπό ποίαν σημαίαν θα ετίθετο το Κυπριακόν Σώμα".

Πρόσθετε η εφημερίδα:

"Εγένετο δεκτόν κατά πρότασιν του αρχηγού όπως υπάρξουν δύο σημαίαι, η αγγλική και η ελληνική, όχι η συνήθης, η φερομένη κατά τας εν Κύπρω διαδηλώσεις, αλλά σημαία έχουσα εν τω μέσω τον Άγιον Γεώργιον, όπως η σημαία των ελληνικών συνταγμάτων επειδή όμως θα εγίνετο νέον εν τη ανατολή μέτωπον, η Κυπριακή μεραρχία θα ελάμβανε μέρος εις την κατά των Δαρδανελλίων εκστρατείαν, διό και υπεβλήθη νέα πρότασις προς την αγγλικην Κυβέρνησιν, δι υπομνήματος περιλαμβάνοντος λεπτομερώς το σχέδιον.

Εν κοινή συνεδρία της Ιεραρχίας της Νήσου, των Ελλήνων βουλευτών και πάντων των παραγόντων ενεκρίθη και ανευφημήθη η γενομένη ενέργεια. Και πάντες επεδόθησαν με ενθουσασμόν εις το έργον της προπαρασκευής και προετοιμασίας της κυπριακής

Μεραρχίας. Ουδέν δε υπελείπετο πλέον ή εκ Λονδίνου απάντησις".

Όμως η Βρετανία και η Γαλλία καθυστερούσαν πολύ να δώσουν τη συγκατάθεση τους στο κυπριακό εκστρατευτικό σώμα.

Στις 19 Απριλίου 1915 το υπουργείο των στρατιωτικών της Βρετανίας απαντούσε στον Ν. Φυσεντζίδη:

"Κύριε,

Διατάχθηκα από το Στρατιωτικό Συμβούλιο να σας αναγγείλω τη λήψη της επιστολής σας από 4ης Μαρτίου η οποία έτυχε ιδιαίτερης προσοχής.

Σε απάντηση σπεύδω να καταστήσω σε σας γνωστό ότι μολονότι το Συμβούλιο εκτιμά πληρέστατα τον σκοπό ο οποίος σας ενέπνευσε την προσφορά αυτή, λυπάται όμως διότι αδυνατεί να ωφεληθεί από τη γενναία σας σύμπραξη".

Η απάντηση της Γαλλίας ήταν κάπως διαφορετική αλλά με το ίδιο πνεύμα:

" Ο υπουργός των Εξωτερικών κ. Ντελκασέ αφού συνεννοήθηκε με τον Υπουργό των στρατιωτικών με επιφόρτισε να σας απευθύνω τις ευχαριστίες της Κυβέρνησης της γαλλικής Δημοκρατίας για την τόσο γενναία προσφορά σας και να σας γνωρίσω ότι οι προτάσεις σας δεν φαίνεται να είναι δυνατό να γίνουν αποδεκτές, λόγω της νέας πολιτικής κατάστασης στην Κύπρο που δημιουργήθηκε με την προσάρτηση της στην Αγγλία.

Οι επιχειρήσεις όμως που άρχισαν στην Ανατολή παρέχουν άλλωστε στους Κυπρίους όλως ιδιαίτερη και ευνοϊκή ευκαιρία, όπως πολεμήσουν στο νέο αυτό θεάτρο του πολέμου και προσφέρουν έτσι στη Γαλλία και εμμέσως τις υπηρεσίες τους, η προσφορά των οποίων εκτιμήθηκε τόσο περήφανα.

Ντεφράνς"

Οι απαντήσεις αυτές απογοήτευσαν τους Κυπρίους και σύμφωνα με τον "Ταχυδρόμο" του Καΐρου οι Κύπριοι απευθύνθηκαν στον πρωθυπουργό της Ελλάδας Ελευθέριο Βενιζέλο (που επανήλθε στην

εξουσία) και τον υπουργό Στρατιωτικών Δαγκκλήν με το ακόλουθο τηλεγράφημα:

"Δέκα χιλιάδες Κύπριοι εθελονταί εν Κύπρω εκλιπαρούν την τιμήν να υπηρετήσουν πατρίδα των. Παρακαλείσθε λάβετε μέτρα μεταφοράς αυτών".

Ομως οι Κύπριοι δεν ήσαν διατεθειμένοι να περιμένουν για πολύ. Ετσι ο αρχηγός των Κυπρίων εθελοντών Ν. Φυσεντζίδης χωρίς να χάσει χρόνο αναχώρησε στην Ελλάδα και εντάχθηκε στις τάξεις του ελληνικού στρατού στο Μακεδονικό Μέτωπο μαζί με αρκετές χιλιάδες Κυπρίων που είχαν ήδη εκφράσει επιθυμία να πολεμήσουν.

Αλλά και πλήθος άλλων Κυπριων κατετάχθησαν εις τας μετόπισθεν υπηρεσίας του αγγλικού στρατού, ων ο αριθμός υπολογίζεται εις **15.000**" σημείωνε ο Ταχυδρόμος του Καΐρου.

Αυτό φυσικά έγινε όταν οι δυο Κυβερνήσεις άλλαξαν θέση και επέτρεψαν στους Κυπρίους να υπηρετήσουν.